

Loučení a návraty – střípky z prvního dílu rodinné kroniky – závěr

Brána do kouzelné zahrady dětství se pomalu uzavírá, nastává čas omylů, zmatků, růžových snů mládí, válečných útrap, rodinných starostí a radostí

Je červen 1939. Rodičům se podaří začít stavět na babiččině zahradě dům. Bydlíme zatím u babičky v č.p.11, v bytě po panu doktoru Zinnerovi. Stavba domu přičiněním rodičů přes všechny potíže se zdražováním stavebního materiálu pokračuje.

Dívám se, jak roste nový dům
a ptám se, z čeho roste.
Z darů země,
z lidských mozolů,
z touhy po klidném přístavu.
Co přát těm holým stěnám do příštích dnů a roků?
Naplňte se lidským štěstím,
prohřejte rodinným teplem,
buďte nevysychajícím pramenem lásky,
kolébkou nových životů,
stromem porozumění a úcty,
heřmánkem na rány života,
jiskřícím kočičím kožíškem,
záhonem modrých kosatců,
jabloní s matčinými jablíčky,
cestou do života vydlážděnou moudrostí,
laskavostí a dětským smíchem.

Dva roky po započetí stavby se stěhujeme do nového domu. Tatínek si však bydlení ve vlastním a služby na četnické stanici v Žehuni dlouho neužije. Zakrátko je poslán ke strážní službě do cikánského tábora v Letech u Písku. Díky mé statečné mamince, která dokáže vše zvládat sama, tatínkově mlčenlivosti o útrapách, kterých je svědkem a jež sám také prožívá a díky nevědomosti mého mládí, žiji bez větších otřesů. Jen drastická výuka němčiny na měšťanské škole ve Velkém Oseku, kdy při jedné hodině je možné dostat i pět nedostatečných, nás žáky sužuje.

Maminka zůstává i v roce 1943 sama. Tatínek je stále mimo domov, já jsem přijata na Lindnerův státní koedukační učitelský ústav v Kutné Hoře. Maminka mi nikdy o své osamělosti nevypráví, ale i já si v této době připadám velice opuštěná. Odcházím poprvé z domova, bydlím v klášterním penzionátě řádu Voršilek s přísným režimem. Domů je povoleno jezdit pouze na Vánoce, Velikonoce, na hlavní prázdniny a výjimečně na zvláštní propustku.

Kdybych byla kouzelníkem,
vyslyšela bych všechna lidská hoře,
poslala bych do vyhnanství krutost a nespravedlnost.
Kdybych byla kouzelníkem, léčila bych nevyléčitelné
a vdechovala život zemdleným ptákům.
Kdybych byla kouzelníkem,
nedávala bych jen almužnu,
ale štědře rozdávala štěstí každému,
kdo o ně pokorně prosí.
Kdybych byla kouzelníkem,
nepřipustila bych, aby mě mójeli ušlechtilí lidé.
Nejsem ale kouzelníkem.

Když mě maminka s tetou Jiřkou přijedou na kole do Kutné Hory navštívit, prosím je, aby mi na posvícení poslali zprávu, že je někdo z rodiny nemocný, to že budu moci na den přijet. A tak se potom u nás každý měsíc děje v rodině něco mimořádného a já se tak octnu na pár hodin doma. Několikrát

přijedu do Žehuně i se spolužačkou Zdeňkou Staňkovou, ta se však musí prokázat v klášteře souhlasem svých rodičů, kteří žijí v Klatovech. To už jsme ale zkušenější klášterní „mazačky“ a klášterní jařmo neseme statečněji. Dovolíme si porušit i všude znějící „silencium“, sukně nosíme o několik centimetrů kratší, než dovoluje klášterní řád, dostaneme se odpoledne do města s planou výmluvou, že musíme do Kuratoria. (Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě byla masová mimoškolní organizace pro výchovu české mládeže ve věku od 10 do 18 let v intencích nacionálně-socialistických idejí.)

Koupání v klášteře organizované jednou za čtvrt roku je výsměchem hygieně. Ještě že se mohu vykoupat jednou měsíčně, když se dostanu na propustku domů. Jinak v létě v zimě máme na pokoji, kde nás spí osm, několik umyvadel se studenou vodou. V kachlových kamnech se topí jen několikrát do roka, když rtuť teploměru klesne hluboko pod nulu. Není divu, že za těchto hygienických podmínek si nás najdou vši, které nám dovedou život notně znepříjemnit. Při návštěvě doma to znamená natřít hlavu petrolejem, neprodyšně zabalit a čekat s nesnesitelným pálením hlavy celou dlouhou noc, než se vši i hnidy usmrtí. Jak se jich zbavují ostatní chovanky, nevím.

Do kláštera dáváme každý měsíc všechny potravinové lístky, kromě toho kilogram sádla a dva kilogramy mouky. Když pak jdeme do „refektáře“ na oběd nebo na večeři a nasáváme libou vůni, která se line z klášterní kuchyně, jsme zaskočeny vařenými kroupami s přílohou z červené řepy nebo večeří sestávající z několika brambor ve slupce, které si neseme v hrsti. U nepokrytého stolu si je oloupeme, posolíme a ze společné misky si nabereme lžici tvarohu. Jeptišky si chovají pro svou potřebu krávy a vepře. My však ta zvířata slyšíme jen bučet a chrochtat. .

V prosinci vstáváme v šest hodin ráno, abychom mohly jít na „roráty“. V břiše nám kručí, nohy a ruce zebou a zbožnost se nechce dostavit. Odměnou nám jsou večerní taneční hodiny, při nichž ministranti, budoucí kněží, Bešík a Havlík pouštějí gramofon a dívky spolu tančí, někdy se přidá i některá mladá jeptiška. Máter Stanislava vše bedlivým okem pozoruje, aby snad nedošlo k nepravostem. A přece dojde! Po skončení tanečních se nejodvážnější chovance podaří na provázku poslat dolů oknem budoucímu duchovnímu pastýři psaníčko. A to se pak opakuje nejednou.

Když Němci v příštím roce klášter zaberou, stěhují se se svou spolužačkou Zdeňkou Staňkovou do starého jednopatrového domku ke slečně Palečkové Na Námětí. Domů k mamince, která žije stále sama, protože tatínka přeložili z cikánského kárného tábora z Let u Písku do židovského ghetta v Terezíně, už mohu jezdit každou sobotu a občas mám dovoleno vzít s sebou i Zdeňku. Maminka, byť s podlomeným zdravím, je nucena jako žena v domácnosti chodit vypomáhat v době špičkových prací na velkostatek pana Marečka do Staré Báně.

Řekneš si stokrát: život je jen kruh,
bije tě přes nohy jak koně u žentouru.
Však zrno nakonec se osvobodí z pluch,
oheň čistě vyšlehne i z mouru.
Řekneš si stokrát: Život je jen kruh,
a přece, dokud nepadneš, chceš splácet dluh,
své zisky, touhy své, svou hrdou lidskou vzpouru.

Náš studentský život po opuštění klášterního internátu plyne bez omezování osobní svobody i přes veškeré válečné útrapy klidněji. V doprovodu paní bytné naší spolužačky Vlasty Vítkové chodíme do tanečních hodin, které Němci přes svůj zákaz pořádání tanečních zábav k naší radosti kupodivu povolují. Prožíváme své první lásky, chvějeme se zimou v nevytopené místnosti. Ve dnech největších mrazů se chodíme učit dolů do kuchyně, kde slečna Palečková svého sklerotického tatínka neustále hlasitě peskuje, a dědeček zahalen v oblacích dýmu žije svým vlastním neproniknutelným životem. Když se nám pobývání v zakouřené kuchyni zdá neúnosné, vracíme se do prvního poschodí do malé místnosti svého pronajatého království, zapalujeme v kuchyňských kamnech nashromážděné papíry, zalézáme do postele, kde trávíme většinu svého volna. Tam se učíme, píšeme úkoly, těšíme se na příští taneční, sdělujeme si svá dívčí tajemství.

Miluji život se všemi jeho proměnami:
s radostí, bolestí, otazníkem života.
Lidé jsou mými průvodci, mou radostí i bolestí.
Jsem jednou kapkou v moři lidstva.

Protože budovu učitelského ústavu Němci také zabrali, vyučuje se každá třída v některé místnosti toho či onoho hostince. Naše třída je umístěna v lokále u Kovaříků. My studenti těžíme z toho, že profesori přicházejí do hodin se zpožděním, protože přechody z jedné části města do druhé zaberou vyučujícím určitý čas. Výuka bez učebnic pouze s poznámkovými sešity má nevalnou úroveň a soustředí se hlavně na biflování němčiny.

V zimě roku 1945 jsou studenti narození v roce 1928 a starší odesláni na Moravu na kopání zákopů. Někteří tam pracují v civilu, jiní jsou zařazeni k Technische Nothilfe a oblečeni do německých uniforem. Jen někteří šťastlivci zůstávají ve škole a mají povinnost odebrat se při vyhlášení leteckého poplachu na pozorovací stanoviště věže kostela svatého Jakuba a hlásit případné letecké nebezpečí. A to se již blíží jaro a s ním i předzvěst konce války. Obcí procházejí uprchlíci německých rodin z východu. Povinností obecní úřadu je ubytovat je, a to nejen ve škole, ale i po domech a zajistit jim stravování. Vyvábí se pro ně „eintopf“ v několika velkých kotlích na různých místech obce. Při jedné návštěvě domova dostávám příkaz obecního úřadu chodit s německým ubytovatelem po domech jako tlumočnice. Také my jsme museli z jedné místnosti v přízemí vystěhovat nábytek, podlahu pokrýt slámou a přijmout jednu německou rodinu.

Cestování vlakem se stává pro četné nálety hloubkových letadel nebezpečné, proto mne maminka posílá do Kutné Hory každé pondělí na kole. Ráno po šesté hodině vyjízdim z domova, abych v osm hodin zasedla ve školní lavici. V sobotu po vyučování sedám opět na kolo a ujíždím k Žehuni. Doma se vše připravuje na očekávaný přechod fronty, která se od východu přibližuje. Nikdo neví, co se bude dít, předpokládá se, že se fronta přežene i naším krajem. Také u nás na zahradě a ve stodole se na pokyn tetičky Jiřky kopou hluboké jámy a v nich se ukrývá, co se dá - hrnek se zbytkem sádla, bedna s peřinami, nejnnutnější nádobí a ošacení. Tatínek je stále služebně mimo domov a maminka doma sama.

5. května ráno začíná v Praze povstání. Ve škole se dozvídáme, že se vyučování přerušuje a o jeho opětném zahájení, že budeme písemně vyrozuměni. Beru si kolo a vydávám se spěšně na cestu do Žehuně. Moje spolubydlící Zdeňka zůstává v Kutné Hoře. Po státní silnici na Kolín mne míjejí kolony německých nákladních aut směřujících ku Praze, naplněné ozbrojenými německými vojáky s namířenými samopaly. Nevnímám strach, jsem hnána pouze touhou být doma. Projíždím Kolínem kde, jak se později dovídám, se dopoledne střílelo.

Nenávidím boje.
Připravují děti o rodiče,
rodiče o děti,
ženy o muže,
muže o iluze.
Do dětských očí zasévají hrůzu.

Doma pak prožívám bouřlivé revoluční dny, kdy se na ohlas pražské revoluce ustavuje v Žehuni Revoluční národní výbor. Ochranu obce přebírá sbor bývalých vojáků a důstojníků, obcí proudí ve dne v noci auta, autobusy a motocykly s německými civilisty a vojáky prchajícími před Sovětskou armádou. Před četnickou stanicí se odebírají německým vojákům zbraně, stavějí se barikády, v domácnostech se narychlo dohotovují československé vlajky. Do obce přijíždí 12. května posádkou Sovětská armáda, je ubytována ve škole, vojsko v okolních lesích, velící generál Zimov ve mlýně, další generál v bytě řídícího učitele, vyšší důstojníci po jednotlivých domech. V našem domě je ubytován do 10. června sovětský plukovník s četařem Ivanem Žikulinem a vojínem Nikitou. Když koncem května obdržím výzvu k nástupu do školy, vojsko ještě v Žehuni až do 20. června setrvává. To už je druhý sled armády, ženoucí stáda dobytka, mezi nimi je dosti žen-vojaček. Jedna sídlí dočasně v našem domě.

Léto roku 1945 ve svobodné zemi naplňuje mladé i staré lidi nadšením z míru. Doufáme, že nic už nemůže ohrozit náš budoucí vývoj a zdá se nám, že všechny další problémy hravě vyřešíme. Jaké je moje překvapení, když po prázdninách nacházím náš dosavadní podnájem v Kutné Hoře úředně zapečetěný a dostává se mi vysvětlení, že slečna Palečková je zatčena pro podezření ze spolupráce s Němci. Chodíme se Zdenou dům od domu a hledáme nový podnájem. Konečně bydlení nacházíme, ale každá zvlášť. Za asistence uniformovaného příslušníka četnické stanice se byt odemýká a my si stěhujeme své věci do nového podnájmu na Žižkov, Zdena k jedné penzionované paní učitelce, já do

pokojíku k paní Jarolímkové. Zbývající dva roky bydlím se spolužačkou Lídou Novákovou z Přelouče. Pomalu opadáva bolest nad rozchodem s první láskou a jako hojivá mast působí nová klíčící láska. Ani já ani Tonda tehdy netušíme, že náhodné setkání se stane osudovým a trvalým pro celý náš další život.

Poslední dva roky v Kutné Hoře prožívám v poklidu. Jaké blaho, když se nám podaří v plynárně sehnat tu a tam pytel koksu, který si spojenými silami dovezeme na ručním vozíku přes celé město až na Žižkov, v kamnech podkrovního pokojíku praská oheň a my si můžeme do našeho království pozvat své lásky a pohostit je Unra-konzervou s fazolemi a rajským protlakem. Zbývá jen zdárně odmaturovat a dostat umístěnku na nějakou přijatelnou školu v pohraničí, jinou možnost umístění v té době nemáme. Když pak uslyší moje maminka bezprostředně po maturitním plese uznalá slova Lídiny maminky: „Ten pan Toníček je velice slušný mládenec,“ má moje láska vyhráno.

Za všechno v životě se platí,
za lásku, odříkání, zlé skutky i bohatství.
Jenom štěstí nevybírání daně,
to rozhojňuje své poklady.
A přitom má štěstí kouzelnou moc.
Přelévá se ze srdce do srdce,
někdy jen motýlím křídélkem se dotkne,
potěší, odletí, aby si hledalo ten pravý květ,
ve kterém se mu navždy zalíbí.
A potom už není květina a motýl,
ale jeden divukrásný květ.
Divukrásný proto, že nekvete jen pro sebe,
ale štědře svou lásku předává.

Koncem srpna roku 1947 jsem přidělena na okres Chomutov do Kundratic v Krušných horách. Na pětiletou obecní školu působí kromě pana řídícího vesměs mladí lidé. S obědy je v Kundraticích potíže. Po zdlouhavém vyjednávání obecní úřad rozhoduje, že každý měsíc nám bude povinně vařit jedna místní rodina a my tak budeme postupně obcházet ves. Nejprve se nás ujala rodina přistěhovaného sedláka pana Škody, později poloněmecká rodina Sládkových. Domů jezdím průměrně po třech týdnech, protože se učí i v sobotu. Do Libněvsi (dnes je to nádraží Dobšice nad Cidlinou) se dostanu po jedné hodině po půlnoci ze soboty na neděli a v neděli odpoledne se vydávám na zpáteční cestu.

První rok bydlím u paní Krausové s kolegyní Věrou Šikolovou. Dvakrát týdně chodíme do nedalekého Dřínova nacvičovat skladbu na Vsesokolský slet, jehož se v příštím roce v Praze zúčastníme. Další rok bydlím sama u paní Müllerové. Zimy v novém podnájmu jsou příjemné, po návratu ze školy přicházím do vytopené místnosti, protože druh paní bytné je horníkem a nemá proto o uhlí nouzi. V příjemně vytopeném pokojíku se pak s naším mladým osazenstvem kundratické školy často scházíme u šálku čaje a družného hovoru.

Občas se stává, že vlak, kterým přijíždím od Prahy, nemá do Chomutova spojení a místo do Kundratic musím jet do Ervenic. Řešení je dvojí: přijmout nabídnuté přenocování u své někdejší kutnohorské spolubydlící Lídy Novákové v Ervenicích nebo putovat s těžkým kufrem kolem půlnoci pěšky do Kundratic nehostinnou krajinou kolem zatopeného povrchového dolu. Jen jedenkrát Lídinu nabídku k přenocování přijímám. Prožít další noc s krvežíznivými štěnicemi, kterými je dům zamořen, podruhé rezolutně odmítám a raději riskuji půlnoční hororovou cestu pustou měsíční krajinou. Dnes Ervenice neexistují, zanikly v letech 1959-1960 při rozšiřování důlní těžby. Podobným způsobem zanikly v sedmdesátých letech minulého století Kundratice v Krušných horách a další obce Podkrušnohoří.

Toníček po maturitě s pomocí svého nevlastního bratra vedoucího školského úřadu v Kutné Hoře Lojzy Pelikána působí nejdříve krátce na Školském výboru v Uhlířských Janovicích, pak na obecní škole v Nepoměřicích, posléze na měšťanské škole v Plaňanech. S vytrvalou pomocí obou po dvou letech působení v pohraničí se domohu od školního roku 1949-50 přeložení na obecnou školu v Jestřabí Lhotě na okrese Kolín.

Na podzim roku 1949 odchází Toníček na dva roky na vojnu. 12. srpna roku 1950 se koná svatba, podle tehdejšího nařízení nejdříve civilní. Oddáni jsme ve školní třídě jako druhý civilní sňatek

v obci a potom v chrámu svatého Gotharda v Žehuni. Ženich je ve vojenské uniformě. Skromnou rodinnou svatební hostinu omezenou stále trvajícím lístkovým zásobovacím systémem obohacují králičí speciality z domácích zdrojů s přispěním několika potravin zakoupených na zvláštní hornický příděl, získaný od příslušníků Pomocného technického praporu, tzv. „pétépapáků“, řečených „černých baronů“ na dole v Libušíně, kam je Toníček jako desátník základní prezenční vojenské služby přidělen jako pomocná kancelářská síla.

Živote, zdravím tě s jitřním probuzením,
dýchám tě a cítím všemi póry.
Zpívám tvé písně, rvu se s tebou,
pláču a hladím tě, chvěju se s tebou.
Pokorně tě prosím:
poodhal mi své štědré dary,
třeba jen na motýlí křidélko naložené,
od každého jen co se za nehet vejde.
Tryskej pramínkem vody průzračné
své ukrývané poklady.

Toníček zůstává až do podzimu roku 1951 na vojně, já učím na obecné škole v Jestřabí Lhotě a od září dostáváme oba místo na obecné škole v Opolanech na okrese Poděbrady. Asi měsíc do Toníčkovy návratu z vojny do Opolan dojíždím a pak se spolu stěhujeme do školního bytu. Do Žehuně se jezdíme na kolách každou sobotu vykoupat, protože byt opolanské školy nemá koupelnu. Na novomanželskou půjčku a z vlastních skromných úspor si pořizujeme nejn nutnější zařízení do kuchyně a ložnice a po čase si mí rodiče vypůjčí pro nás peníze na obývací pokoj. Potíž je v tom, že starou břidlicovou střechou do budovy zatéká a při vytrvalejším dešti nastavené nádoby na půdě, nejsou-li včas vyprázdněny, přetékají. A to se stane jedné soboty při naší návštěvě v Žehuni, když Toníček nestačí na kole dojet do Opolan včas. Nádoby přetečou a protékající strop poškodí náš nový, těžce pořízený a dosud nedoplatený nábytek v obývacím pokoji.

Práce ve škole nám i přes nedobrou politickou atmosféru přináší uspokojení. Dnes se usmějeme nad příhodou, která se stala v době, kdy je nařizováno oslovování soudruhu učitel, soudružko učitelko. Evangelické náboženství učí v té době na škole místní evangelický pan farář Vladimír Martinek. Chudáci děti, aby se zavděčily příkazu, který jsme jim byli nuceni vydat, zdraví pana faráře: „Pochválen pan Ježíš Kristus, soudruhu faráři.“ Pan farář, náš dobrý přítel, však vykazuje děti do patřičných kolejí. Školní děti jsou tvárné, přestávky tráví v klidných hrách na školním dvoře a nepotřebují ani větší dozor. Nejsme nuceni řešit žádné větší přestupky proti školnímu řádu. Máme tudíž čas i chuť neporušit tradici školy a nacvičujeme dětskou divadelní hru „Zlaté jahody“, kterou sehrajeme v Opolanech a Opolánkách.

Prázdná třída voní čistotou
a otevírá svou náruč,
tak jako já otevírám své srdce.
Vzpomínky letí do minula –
dávného i nedávného.
Co však je dávné a co nedávné?
A co je věčné?
Jak co a jak pro koho.
Třesk zbraní nechť je dávný a neopakovaný.
A co je věčné?

Hodiny ve ztichlé třídě odměřují čas:
Tik tak, stále tak.
Někomu čas letí, jinému se vleče.
Jak komu a jak kdy.
Někdo myslí na lásku, jiný na zlobu.
Tik tak, stále tak.

Pokládám na lavice slabikáře
a šeptám jejich první slovo máma,
slovo věčně krásné,
okénko lásky, skulinku dobra,
dvířka do krásy, bránu do života.
Přidávám na hromádku sešity
a myslím na dychtivé dětské oči
a množím svou trpělivost.
Jen otevřít dokořán své srdce
hlavičkám střapatým
a nožkám neposedným.

Kroky měří třídu sem a tam.
Hromádky rostou
a já už vím, co je věčné:
rána s třpytivou rosou,
duhové květy,
ptačí zpěv,
lidská ušlechtilost
a dětský smích.

Nové životy nám přinášejí nové radosti, ale i neustálé starosti

Lilinka se narodila 29. srpna 1952 v nemocnici v Městci Králové ve 4 hodiny 20 minut. Vážila 3,10 kg, měřila 51 cm. Koncem srpna 1953 jsme se přestěhovali ze školního bytu v Opolanech do našeho domu v Žehuni, když zde Toníček dostal místo zástupce ředitele osmileté střední školy.

Adélka se narodila 26. prosince 1953 na Štěpána ve 2 hodiny 50 minut v nemocnici v Městci Králové. Vážila 3,70 kg a měřila 52 cm. Šest týdnů po jejím narození se od února 1954 uvolnilo na žehuňské škole místo učitelky. Protože vyžít šestičlenné rodině z jedenácti set korun manželova kantorské platu ani s příspěvkem šestisetkorunového tatínkova důchodu se nedařilo, rozhodla jsem se od pololetí školního roku 1953-54 nastoupit do práce. Tatínek, vyučený původně krejčí, který si v té době přivydělával šitím kalhot pro podnik Drutěva, práce na čas zanechal, aby pomohl mamince s opatrováním obou vnuček. Díky vitalitě mé maminky a tatínkově pomoci se vše zvládlo. Bez práce nezůstala ani babička Vaníčková. Ta mamince pomáhala a vozila v kočárku na procházky Adélku, s Lilinkou chodil ven můj tatínek. Od září 1956 začaly obě naše holčičky navštěvovat mateřskou školu.

Život učitele v socialismu, by si zasloužil vlastní neveselou kapitolu. Však o něm píši v druhém díle rodinné kroniky, nazvané *Dívám se dívám z břehu na břeh - jednou je blízko, podruhé daleko...* Jedinou předností tehdejšího života bylo, že jsme byli mladí a všechny svízele té doby jsme si ani nestačili pro spoustu vlastních starostí plně uvědomovat.

Život mě nehýčkal,
zato já často konejšila život.
Ba ani básně neučil mě psát,
přestože pero bývalo mou zbraní.
Pero však těžko hledá slova,
když v potu tváře obracíš svou zem.

Babička Anežka Vaníčková zemřela 29. května 1964 v čtyřiaosmdesáti letech a děvčata rostla...

O čem ti, dívko, psát,
když je ti třináct let?
Teprve třináct let.
To zatím léta vyhánějí

zelené lístky na stonku
a chystají se vidět svět, ..
jakým se zdá, ne jakým jest.

Šestnáct let:
to už jsi skoro žena,
dveře jsou všude otevřeny,
jedině že se nerozmýšlíš,
kam vkročit, kdy vkročit a s kým.
Ten svět je najednou rozlehlý do šíře
a konce nedohlédneš.
O tom širém světě mnoho víš
a každým coulem dovídáš se víc.

Ad'a se vdávala na počátku studia na Pedagogické fakultě v Hradci Králové bezprostředně po prodělání klíšťové encefalitidy 21. září 1973 za Františka Krejčíka ze Sán, narozeného 3. června 1952. Ve druhém ročníku gymnázia se podrobila gynekologické operaci, která nám připravila mnoho bezesných nocí. Histologický rozbor odebrané tkáně našťastí naše obavy nepotvrdil.

Někdy je láska jako slza sama
a kutálí se po lístku plané růže.
Někdy je láska jako růže planá,
nebrání křišťálové slze
skanout dál po trní
a vzdát se kořínkům.

Davídek se narodil 3. července 1974 v nemocnici v Městci Králové.

Každý lidský život je kapkou v moři lidstva,
každý lidský život je pomíjející a nesmrtelný;
nesmrtelný tam, kde prošel tvořivě a poctivě.

Lilina se vdávala 3. dubna 1976 po ukončení doplňkového studia na Pedagogické škole v Praze za Petra Dudka z Kolína, narozeného 22. června 1951. Pěť'a se narodil 9. ledna 1977 v nemocnici v Městci Králové.

Děťátko se nám narodilo z lásky, o tom víme jen my.
To voní med z medových pláství ve spících úlech až k nám.
To jak včelkám se zdá o kvetoucí louce nebo o barborce;
nebo o zahrádce čekající na první dotek rýče,
jak kypří první záhon prohřátý sluncem.

Moje maminka Anna Stejskalová zemřela 20. prosince 1977 v nemocnici v Městci Králové.

Je začátek a konec.
Je zrození a smrt.
A předtím?
Také začátek a konec.
A potom?

Chodit závětrím po slunných pěšinkách vzpomínek...
I to je přece štěstí otevřít oči do šedivého jitra,
zatnout ruce pod práh rodného domu,
vypustit srdce zadními dvířky za humna stáří
a běžet nespoutaně prostorem i časem...

Rozvonět floxy v maminčině předzahrádce,
zabořit nos do muškátů v okně babiččina domku,
přeskočit na louce nachové vstavače,
kterým jsme tenkrát říkali, nevím proč, kukačky.
Proběhnout návsí – valalem
a pak si na potůčku – járkou postavit hráz,
sednout si bosonoží na dřevěnou lávku nad járkem
a svět za stodolou je jen náš.
I to je přece štěstí, prohníst díži vzpomínek
a protkat prostor i čas dávnými pěšinami.
Tak teď už sbohem stříbrný járkou,
sbohem svažitý valale,
udupaný o nedělích čizmami černookých dívek
při víru šarišských tanců,
sbohem kaštieli za kamennou zdí,
sbohem dětství provoněné dálkou východu,
kterýs mi býval druhým domovem.
Sbohem moravanský zámku
s horou provoněnou sladkými malinami
a s kameny, jež měly tenkrát padat na mou hlavu.
Vše trpké závěj času dávno ukryla,
a navršila dny obtěžkané dobou a znásobené stářím.

Vnuk David Krejčík se oženil 26. prosince 1998 s Veronikou Šimánkovou z Prahy. Verunka se narodila 25. května 1999 v nemocnici v Mladé Boleslavi v 10 hodin 6 minut.

Cestu životem procházíme nejružněji:
jednou letíme za světlem dobra,
krásky,
lásky,
moudrosti,
ušlechtilosti,
za géníem lidského ducha.
Jednou se pachtíme za domnělým souzvukem,
malujeme si vzdušné zámky,
kreslíme prstem do písku nejtajnější přání,
aniž bychom si připouštěli,
že je dokáže smazat několik kapek deště,
porušit pár záchvěvů větru.

Můj manžel Antonín Tvrdlík zemřel 24. ledna 1999 v nemocnici v Městci Králové v mém náručí.

Odešel člověk, navždy odešel.
Nahlédl do věčnosti,
kam nahlížet by ještě nemusel.
Smutek provází můj stín,
zátoka ostružin oněměla žalem...
Srdce chřadne prázdnotou
a kolo času drtí naději a touhy...
Probouzím se do šedivých dnů,
dýchám, pohybuji se, pracuji,
ještě tedy žiji, jen moje duše je mrtvá.
Až křehká vločka sněhu usedne na mé okno,
položím ji na dlaň, přitisknu ke rtům,

a proměním v slzu...
Ta otupí hrot žalu, zahřeje srdce,
vrátí slunci zlato a smysl životu.

27. května 2004 se Ad'a podrobila v nemocnici v Motole operaci štítné žlázy. Ozařována byla v srpnu a pak v únoru 2005. Další terapie proděla po dvou a třech letech; následná je plánována na rok 2015. V současné době je její zdravotní stav diagnostikován jako remise.

Dub na břehu jezera
shromažďuje věčnou lidskou bolest
a spíná za nás ruce k modlitbě.

3. července 2004 se narodil v Kolíně v 16 hodin 56 minut můj pravnouček Pěťulka Dudek.
Vážil 4,60 kg a měřil 53 cm.

Kam chodí spát duhové sny?
Do duhového pelíšku.
Kdo je kolébá?
Růžová naděje.
A kdo je hladivá?
Měsíc – knoflíček stříbrný.
Ten mnohé vyčte z bělavého obláčku

Závěr

První díl rodinné kroniky nazvaný *Loučení a návraty* je určen především mým dcerám Ludmile Dudkové a Adéle Krejčíkové. Je proto vytištěn ve dvou exemplářích. Na poslední dvousté čtyřicáté sedmé straně mezi jiným píše: „Pane Bože, děkuji Ti, že se mi podařilo obklopit se vstřícnými a vnímavými lidmi, že jsem prozatím soběstačná. Prosím Tě, ochraňuj mé nejdražší: Lilinu, Ad'u, Davida, Pěťu, Verunku, Peťulku, Fandu, Petra, Martinu, Evu, všechny ostatní nejmenované drahé a všechny lidi se srdce otevřeným ke konání dobra. Ostatním lidem, se srdcem naplněným zlobou, dej sílu přemáhat ji.

Lilino a Ad'o, mám vás obě hluboko ve svém srdci, škoda, že vám to tak často neříkám, i když to niterně cítím. Přeji vám oběma v životě jen to dobré. Až budete jednou číst tato slova, budu duchem stále s vámi a moje láska vás bude provázet a chránit.

Vaše máma - dpsáno 17. února 2010 v 11:14 hodin v Žehuni

Dodatek k tomuto zkrácenému zápisu

Kronika *Loučení a návraty* obsahuje běh života celé rozvětvené rodiny, kopie následujících dokumentů: rodné a křestní listy, potvrzení o křtu, oddací listy, svatební oznámení, domovské listy, vysvědčení zachovalosti, oznámení o promoci, úmrtní listy, korespondenci ručně a strojově psanou, e-maily, pojednání o Žehuni minulé, o první světové válce, historii rodného domu č.p. 11 a život některých jeho obyvatel včetně trhových smluv, plánů na přestavbu, dále verše, citáty, motta a fotografie.

Ludmila Tvrdíková, v Žehuni 20. listopadu 2014